

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupená Mgr. Markem Urbišem, advokátem se sídlem Partyzánská 18, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České Republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** se sídlem Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 101/2010 - 20,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 101/2010 - 20, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Marka Urbiše **se určuje** částkou 5760 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Dne 24. 8. 2010 byl Krajskému soudu v Ostravě doručen návrh žalobkyně ze dne 20. 8. 2010, označený jako *„Správní žaloba proti rozhodnutí vedoucího výkonu trestu Věznice Opava, mjr. Bc. P. V., ze dne 20. 8. 2010“*.

Ve svém podání žalobkyně uvádí, že dne 18. 8. 2010 podala jmenovanému vedoucímu oddělení výkonu trestu věznice stížnost na postup vychovatele oddělení ostrahy, Mgr. I. S., z toho důvodu, že daný vychovatel odmítl odeslat její dopisy určeným advokátům. Vychovatel údajně odmítl dopisy odeslat, ačkoli na obálkách bylo uvedeno, že adresáty jsou advokáti; učinil tak proto, že dopisy nebyly otevřeny a on je tudíž nemůže

přečíst. Dle žalobkyně tím vychovatel překročil svou pravomoc, neboť korespondence mezi advokátem a klientem je důvěrná. Dne 20. 8. 2010 pak měl žalobkyni vedoucí oddělení výkonu trestu sdělit, že vychovatel je oprávněn danou korespondenci číst, přičemž žalobkyni odmítl vydat kopii tohoto rozhodnutí. S ohledem na uvedené žalobkyně konstatuje, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Ve zmiňovaném podání ze dne 20. 8. 2010 žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů.

Krajský soud nejprve žalobkyni k její žádosti usnesením ze dne 9. 9. 2010, č. j. 22 A 101/2010 - 5, přiznal osvobození od soudních poplatků a ustanovil jejím zástupcem JUDr. Václava Stříbného, advokáta. K žádosti ustanoveného advokáta jej však krajský soud usnesením ze dne 29. 9. 2010, č. j. 22 A 101/2010 – 9, této povinnosti zprostil a zástupcem ustanovil Mgr. Marka Urbiše, advokáta. Ten následně podáním ze dne 30. 12. 2010, doručeným Krajskému soudu v Ostravě dne 7. 1. 2011, doplnil žalobu o následující tvrzení. Zamítnutím stížnosti na vychovatele, který se domáhal otevření zalepených obálek a čtení korespondence advokátům, žalovaná pochybila. Otázku korespondence odsouzených upravuje § 17 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále je „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), přičemž kontrola korespondence mezi odsouzeným a advokátem zmocněným jej zastupovat, je nepřípustná; tato korespondence se adresátu odesílá neprodleně. K podpoře tvrzení žalobkyně přiložil její zástupce písemnost žalované ze dne 12. 10. 2010, č. j. VS 2010-32/Věz/305. V ní byl zmíněn přípis Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 4. 10. 2010, č. j. 2 KDT 4038/2010-11, kterým dozorový státní zástupce žalobkyni sděluje, že žalovaná postupovala při požadování kontroly korespondence nesprávně. V tomto přípise, který žalobkyně rovněž přiložila, dozorový státní zástupce uvedl, že žalovaná měla nejdříve sama bez pochybnosti zjistit, zda je korespondence s dotčenými právními zástupci doložena zmocněním ve smyslu § 17 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a teprve následně mělo být zváženo, zda lze nebo nelze kontrolu takové korespondence provést.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem žalobkyně navrhla, aby soud rozhodnutí žalované ze dne 20. 8. 2010 zrušil.

Krajský soud v Ostravě předmětné podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti „*rozhodnutí vedoucího výkonu trestu ze dne 20. 8. 2010, ve věci zamítnutí stížnosti na postup vychovatele*“ a tuto žalobu usnesením ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 101/2010 - 20, odmítl.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl (s odvoláním se na závěry usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 11. 2006, č. j. 57 Ca 166/2006 - 14, publikovaného pod č. 1144/2007 Sb. NSS), že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a

povinnosti některý z obecně závazných právních předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Krajský soud dospěl k závěru, že o takový případ se jedná i v posuzované věci, a proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) prostřednictvím ustanoveného advokáta kasační stížností, již výslovně opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítá, že žalobou napadený akt je rozhodnutím podle § 65 s. ř. s., neboť vydání napadeného aktu se negativně projevilo v její právní sféře (stěžovatelka poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS). K tomu stěžovatelka blíže uvádí, že napadeným rozhodnutím žalované ze dne 20. 8. 2010, jímž byla zamítnuta její stížnost na vychovatele, byla zkrácena na svých právech. Ředitel věznice přitom své pochybení po intervenci dozorového státního zástupce uznal (což stěžovatelka doložila již v řízení před krajským soudem), napadené rozhodnutí však nezměnil. Stěžovatelka poukázala na to, že korespondenci mezi odsouzeným a advokátem je třeba odesílat neprodleně. Rozhodnutí žalované přitom předcházela úvaha a tedy i jistá formalizace, která vyústila v rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., přičemž toto rozhodnutí se negativně odrazilo v právní sféře stěžovatelky.

Stěžovatelka následně podáním doručeným dne 2. 1. 2012 krajskému soudu navrhla, aby byl Mgr. Marek Urbiš zproštěn povinnosti ji zastupovat. O totéž požádal podáním doručeným dne 17. 1. 2012 Nejvyššímu správnímu soudu i sám Mgr. Marek Urbiš. Tyto návrhy Nejvyšší správní soud zamítl usnesením ze dne 3. 4. 2012, č. j. 5 As 23/2012 – 24.

Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila podáním doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 3. 2012. V něm uvedla, že v dané věci nebyl vydán žádný správní akt. Vedoucí oddělení výkonu trestu řešil danou problematiku na základě žádosti stěžovatelky o pohovor. Šetřením měl zjistit, že stěžovatelka nedoložila doklad o zmocnění uváděných advokátů k zastupování a v postupu vychovatele tak neshledal pochybení. S vyjádřením vedoucího oddělení výkonu trestu byla stěžovatelka dne 20. 8. 2010 seznámena. Žalovaná ke svému vyjádření přiložila rovněž originál žádosti stěžovatelky o pohovor spolu s vyjádřením vedoucího oddělení výkonu trestu.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud v daném případě nad rámec důvodů uvedených v kasační stížnosti shledal, že rozhodnutí krajského soudu bylo zatíženo vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS]. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nebude se ani Nejvyšší správní soud moci zabývat věcí samou, tj. nebude se zabývat otázkou zákonnosti žalobou napadeného výsledku činnosti žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl po té, co dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

V posuzovaném případě krajský soud návrh stěžovatelky ze dne 20. 8. 2010 posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Předmět řízení krajský soud vymezil v záhlaví kasační stížností napadeného rozhodnutí tak, že rozhodl *„o žalobě proti rozhodnutí vedoucího výkonu trestu ze dne 20. 8. 2010, ve věci zamítnutí stížnosti na postup vychovatele*“. Z odůvodnění usnesení vyplývá, že krajský soud žalobu odmítl, neboť dospěl k závěru, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Přitom soud podotkl, že od takových rozhodnutí je třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Konečně krajský soud uvedl, že právě o takový případ se v posuzovaném případě jedná.

Nejvyšší správní soud je ovšem nucen konstatovat, že toto stručné a navíc obecné odůvodnění, které nijak nereaguje na skutkové okolnosti dané věci a nevypořádává se ani s relevantní právní úpravou, podle níž žalovaná v daném případě postupovala, je z hlediska posouzení, zda má být žaloba v dané věci odmítnuta, zcela nedostatečné.

Povahou rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. se podrobně zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, publikovaném pod č. 2206/2011 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„formální definiční znaky (správního) rozhodnutí definice „rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. sice sama o sobě neobsahuje, jsou však přítomny jako znaky vymezující nezbytné vlastnosti přezkoumávaného aktu na těch místech dílu prvního části druhé s. ř. s., která se týkají např. časových podmínek podání žaloby (oznámení rozhodnutí jako zásadně písemného formalizovaného aktu) či vlastností, které nutně musí mít, aby obstál v přezkumu (přezkoumatelnost; náležitosti, mj. formální, které vylučují, že by šlo o akt nicotný)*“. Rozšířený

senát tedy rozhodnutí definoval jako formalizovaný a standardizovaný akt se zákonem předepsanými náležitostmi umožňujícími rychle a jednoduše rozpoznat původce i adresáta (adresáty) takového aktu, obsah práv a povinností jím upravených i důvody, pro které je do nich zasahováno. Zároveň rozšířený senát vymezil i pojem rozhodnutí dle § 65 odst. 1 s. ř. s. v materiálním slova smyslu, přičemž zdůraznil, že na na neformální úkon správního orgánu by bylo možné nahlížet jako na rozhodnutí v materiálním smyslu tehdy, pokud by šlo o akt, který by po obsahové stránce měl povahu „rozhodnutí" ve smyslu definice obsažené v § 65 odst. 1 s. ř. s. a měl mít podle zákona též formu správního rozhodnutí, avšak který by pro procesní pochybení správního orgánu nebyl v takto předepsané formě vydán.

Dále se rozšířený senát v citovaném usnesení zabýval také rozdílem mezi žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s. a zásahovou žalobou podle § 82 s. ř. s. Vycházel přitom z úvahy, že *„věcný rozsah tří základních typů žalob v řízení podle s. ř. s. je nutno v pochybnostech vykládat tak, aby pokud možno každý úkon veřejné správy směřující vůči jednotlivci a zasahující do sféry jeho práv nebo povinností (tj. stanovící mu nové povinnosti, které dosud neměl, anebo odmítající jej zbavit určitých povinností, které již má; přiznávající, anebo odmítající mu přiznat určitá jednotlivcem nárokovaná práva; jinak zasahující do jeho právem chráněné sféry konáním, anebo opomenutím, tedy mj. i nekonáním v případě, že právo stanovuje povinnost veřejné správy za stanovených podmínek konat, ať již předepsanou formou, anebo fakticky) byl podroben účinné soudní kontrole*". Z toho pak rozšířený senát dovodil, že *„[r]ozdíl mezi žalobou proti rozhodnutí správního orgánu a zásahovou žalobou proto primárně spočívá ve formě aktů nebo úkonů, proti nimž uvedené žaloby chrání. Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu chrání proti aktům majícím obecně povahu individuálního správního aktu, jak takovému pojmu rozumí hlavní proud doktríny správního práva (ať již vydávaného podle správního řádu, zákona o správě daní a poplatků či jakéhokoli jiného zvláštního zákona). Oproti tomu zásahová žaloba chrání proti jakýmkoli jiným aktům či úkonům veřejné správy směřujícím proti jednotlivci, které jsou způsobilé zasáhnout sféru jeho práv a povinností a které nejsou pouhými procesními úkony technicky zajišťujícími průběh řízení. Nemusí jít nutně o akty neformální povahy či jen o faktické úkony, nýbrž i o jakékoli jiné konání či opomenutí konat, nelze-li je podřadit pod pojem rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Zásahem proto může být i nezákonná nečinnost spočívající v neučinění nějakého úkonu jiného než rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.*".

V nyní posuzované věci stěžovatelka ve svém návrhu na zahájení řízení výslovně uvedla, že se jedná o žalobu proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu věznice ze dne 20. 8. 2010, přičemž poukázala na možný přezkum v řízení podle § 65 a násl. s. ř. s. Spolu s doplněním žaloby stěžovatelka soudu předložila kopii přípisu Okresnímu soudu v Opavě ze dne 12. 10. 2010, jímž ředitel věznice reagoval na zjištění dozorového státního zástupce v předmětné věci. V rámci řízení o kasační stížnosti pak žalovaná doplnila originál záznamu o pohovoru, který vypovídal o zde uváděných skutečnostech.

Podle § 17 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody není kontrola korespondence mezi odsouzeným a advokátem zmocněným odsouzeného zastupovat přípustná. Tato korespondence se adresátu odesílá a odsouzenému doručuje neprodleně. S tím souvisí také § 26 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, dle něhož má odsouzený právo na poskytování právní pomoci advokátem, jenž má oprávnění v mezích

svého zmocnění vést s odsouzeným korespondenci a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby. O privilegovaném charakteru komunikace mezi odsouzeným a advokátem svědčí také § 25 odst. 4 vyhlášky č. 345/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, dle nějž *„[z]jistí-li Vězeňská služba při kontrole záznamu telefonátů nebo přímém odposlechu, že odsouzený komunikuje se svým advokátem, je povinna odposlech ihned zrušit, záznam o jeho obsahu zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděla, nijak nepoužít*". Uvedená ustanovení předpisů upravujících výkon trestu odnětí svobody mj. souvisí s ústavním právem na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Jak již však bylo řečeno, zmiňovanými skutečnostmi se krajský soud nezabýval a povahu žalobou napadeného aktu žalované ve světle uvedených ustanovení neposuzoval, resp. taková úvaha v odůvodnění usnesení krajského soudu absentuje. Usnesení krajského soudu je tedy nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, což je vada, k níž Nejvyšší správní soud přihlédl nad rámec stížních námitek z úřední povinnosti [§ 109 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud dodává, že výše uvedená konstatování krajského soudu, podle kterých nikoli každý úkon žalované vůči odsouzeným v rámci výkonu trestu odnětí svobody je výsledkem rozhodování o právu a povinnosti odsouzeného v oblasti veřejné správy, jsou zcela obecná. Krajský soud naopak blíže neuvádí, z jakých důvodů měl za to, že právě v posuzované věci šlo o případ, kdy postupem žalované nemohla být dotčena veřejná subjektivní práva stěžovatelky. Případná možnost dotčení veřejných subjektivních práv akty Vězeňské služby ČR ostatně vyplývá ze samotného usnesení Krajského soudu v Plzni dne 30. 11. 2006, č. j. 57 Ca 166/2006 - 14, na které se Krajský soud v Ostravě odvolával.

Bude tedy na krajském soudu, aby v dalším řízení posoudil, do jaké míry napadený postup žalované zasahuje do práva stěžovatelky na korespondenci s advokáty dle § 17 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a zda ho lze případně považovat za rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Ovšem i v případě, že krajský soud nebude považovat napadený akt žalované za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., bude se muset dále vypořádat s otázkou, zda s ohledem na značně široké vymezení pojmu zásahu správního orgánu by postup žalované při zadržení korespondence a případně i při následném řešení této otázky se stěžovatelkou neměl být kvalifikován právě jako zásah podle § 82 s. ř. s. (viz citované usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98, v němž rozšířený senát dospěl k závěru, že zásahová žaloba vzhledem ke svému subsidiárnímu charakteru ve vztahu k žalobě proti rozhodnutí správního orgánu i žalobě proti nečinnosti správního orgánu chrání jednotlivce proti jakémukoli konání či naopak opomenutí konat veřejné správy, které je způsobilé zasáhnout sféru jeho práv a povinností a není tedy pouhým procesním úkonem v řízení a které zároveň nelze podřadit pod pojem rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. ani pod pojem nečinnost při vydání rozhodnutí nebo osvědčení ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s.).

K otázce podřazení návrhu na zahájení řízení pod konkrétní typ řízení dle soudního řádu správního se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 6 Aps 2/2005 - 60, dostupném na www.nssoud.cz, v němž dospěl k závěru, že ve správním soudnictví není navrhovatel povinen výslovně určit, dle jakého

ustanovení či dílu soudního řádu správního bude soud jeho návrh posuzovat, ani soud není tímto případným označením vázán. Dle § 2 odst. 1 s. ř. s. totiž soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem. Z tohoto ustanovení je zřejmé, že způsob poskytnutí ochrany (tj. volbu příslušného typu řízení v rámci hlavy druhé části třetí s. ř. s.) je stanoven zákonem, pouze jím je soud vázán, nikoli označením tohoto typu v žalobě.

Krajský soud ovšem v daném případě vycházel právě z toho, jak žalobu označila stěžovatelka, tedy jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, konkrétně proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu žalované. S ohledem na obsah žaloby ovšem nelze ani vyloučit, že stěžovatelka fakticky brojí proti zásahu žalované, který stěžovatelka považuje za nezákonný a jenž má spočívat v tom, že její korespondence s advokáty nebyla neprodleně odeslána, resp. že byla požadována kontrola této korespondence a že při následném prošetření této záležitosti nebyla zjednána náprava.

V rozsudku ze dne 9. 7. 2009, č. j. 7 Aps 2/2009 - 197, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že pro účely určení žalobního typu je třeba žalobu posuzovat podle jejího obsahu, přičemž pro soud je závazný petit žaloby; přitom ovšem zdůraznil, že pokud by byl mezi obsahem žaloby a navrženým petitem rozpor, případně pokud by žaloba žádný petit neobsahovala, bylo by třeba takovou vadu nejprve odstranit postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Není-li postaveno najisto, čeho se žalobce žalobou domáhá, a soud přesto ve věci rozhodne, zatíží tím své řízení vadou, která může mít vliv na zákonnost rozhodnutí (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2004, č. j. 2 Ans 1/2004 - 64, publikovaný pod č. 670/2005 Sb. NSS).

Je pravdou, že v daném případě ustanovený zástupce stěžovatelky žalobu doplnil o její petit tak, že se stěžovatelka zcela jednoznačně domáhá zrušení „*rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 8. 2010*“. Pokud by však krajský soud následně posoudil povahu úkonu či postupu žalované, proti němuž stěžovatelka žalobou fakticky brojí, jako zásah správního orgánu, byl by vzhledem k výše uvedenému povinen stěžovatelku o tom vyrozumět a poskytnout jí možnost ke změně žalobního petitu.

V této souvislosti by měl krajský soud v dalším řízení také zvážit, který konkrétní úkon žalované případně mohl zasáhnout do veřejných subjektivních práv stěžovatelky a proti kterému tedy měla žaloba směřovat. Zda takovým úkonem byl postup vychovatele, který odmítl korespondenci advokátům odeslat, eventuálně požadoval kontrolu této korespondence, popř. zda jím byl (také) postup vedoucího oddělení výkonu trestu, který danou věc „prošetřil“ a následně vyřešil rozhovorem, o němž byl sepsán zmíněný záznam ze dne 20. 8. 2010, případně zda lze tento postup vedoucího oddělení výkonu trestu považovat za vyřízení stížnosti stěžovatelky podle § 26 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 5 As 43/2012 – 40).

Na základě těchto úvah shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost opodstatněnou, byť z důvodů, k nimž přihlédl z úřední povinnosti, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm

bude Krajský soud v Ostravě vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Krajský soud v Ostravě v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Byť Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu ruší a věc mu vrací k dalšímu řízení, je povinen zároveň rozhodnout o odměně a úhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce stěžovatelky, které dle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta sice totiž patří mezi náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., nejde však o náhradu nákladů řízení mezi jeho účastníky ve smyslu § 60 s. ř. s., o níž má dle § 110 odst. 3 s. ř. s. v případě náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti po zrušení napadeného rozhodnutí krajského soudu rozhodovat v dalším řízení krajský soud.

Ustanovený zástupce Mgr. Marek Urbiš vyčíslil odměnu a hotové výdaje v přípise ze dne 27. 2. 2012. Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby (sepis kasační stížnosti a další porada s klientkou přesahující jednu hodinu) po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. c) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, a dále dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Nejvyšší správní soud tak přiznal ustanovenému zástupci stěžovatelky odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 4800 Kč, zvýšenou o částku 960 Kč připadající na DPH ve výši 20 %, celkem tedy 5760 Kč.

Ustanovený zástupce spolu s vyúčtováním nákladů řízení o kasační stížnosti uplatnil nárok též na odměnu a náhradu hotových výdajů za dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu (tj. včetně převzetí zastoupení), které ovšem měl vykonat v řízení o žalobě před krajským soudem. O výši odměny a náhrady hotových výdajů za zmíněné úkony právní služby měl tedy rozhodnout Krajský soud v Ostravě, a pokud tak dosud neučinil, bude tak povinen učinit v dalším řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2012

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu